

Kommunstyrelsen

Svar på motion om ej tjänstgörande ersättares yttranderätt

Förslag till beslut

Kommunförvaltningen föreslår koncern- och finansutskottet föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Avslå motionen.

Ärendet i korthet

Dennis Hjalmarsson (SD) har till kommunen inkommit med en motion som syftar till att ej tjänstgörande ersättare ges yttranderätt vid kommunfullmäktiges sammanträden.

Förvaltningens övervägande

Motionären ger fyra exempel på kommunen där ersättare ges yttranderätt vid sammanträden, och det finns fler än så! Den möjligheten ges i flera kommuner i Sverige.

Utgångspunkten i kommunallagen är att ej tjänstgörande ersättare inte har yttranderätt, men att kommunen kan besluta att medge detta. Bland Sveriges ca 300 kommuner och regioner finns det väldigt många exempel på olika lösningar, men bland vår regions sju kommuner är det enbart Sollefteå där ej tjänstgörande ersättare har yttranderätt. I närområdet är det alltså en klar majoritet emot ej tjänstgörande ersättares yttranderätt.

En av orsakerna för detta kan vara ansvar för beslut – tjänstgörande ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige är, och kan hållas, ansvariga för beslut som de tar. Även om det aldrig hänt i modern tid så kan till exempel ledamöter bli dömda för beslut. Vad som är betydligt vanligare är allmänhetens prövning av politikens förtroende vid de allmänna valen. Om en person som inte behöver hållas ansvarig för beslutet påverkar beslutet kan bekymmersamma situationer uppstå.

En annan orsak är den demokratiska återspeglingsen av allmänhetens val påverkas, om vissa partiers icke tjänstgörande ersättare deltar vid sammanträden högre än andra partier. Om dessa deltar i diskussionerna så kan maktbalansen mellan partierna påverkas. Syftet med ersättare, i den striktaste och kallaste meningen, är just att bevara maktbalansen enligt de allmänna valen, då personliga hinder för ledamöter inte behöver innebära en minskad representation av väljarna. I samma ådra finns att beakta att kommunfullmäktiges ersättare kandiderade under de

Kommunstyrelsen

förutsättningar och förräntningar som gällde då, att ändra rollen som ersättare kan även ändra förväntningarna på rollen.

Ifall kommuner beslutar att ge yttranderätt till ej tjänstgörande ersättare eller ej verkar inte vara avhängt kommunfullmäktiges storlek, ställt mot medborgarantalet. Men det skulle kunna vara en faktor, att förhållandevis små kommunfullmäktige öppnar upp mer som kompensation, men en enklare granskning tyder på att så inte är fallet. För resonemangets skull kan noteras att Ånge kommunfullmäktige består av 35 ledamöter, jämfört mot den för oss lägsta gränsen på 21.

Motionen lämnades in av ersättare i kommunfullmäktige. Motionen är daterad till samma dag då ett sammanträde skedde, där motionären tjänstgjorde (2022-12-19). Motionen registrerades av kommunen dagen efter (2022-12-20).

Motioner av tjänstgörande ersättare måste lämnas in under sammanträdet, och annonseras innan ärendelistan fastslås. Motionen har därför inte formellt mött kraven på inlämnande av motion, men kommunfullmäktiges presidium har beslutat att ställa motionen för prövning ändock.

Sammantaget ser förvaltningen fler skäl att avslå motionen än att bifalla motionen, vilket således blir förvaltningens förslag till beslut.

Motionären kontaktades 2023-03-06, enligt kommunstyrelsens regler för motionshantering.

Ånge kommuns vision

Vi är en plats för alla, med närhet till natur och gemenskap. Här ger näring och engagemang kraft till en levande bygd.

Fokusområde Hållbar vardag

Ärendet har ingen bärighet på hållbar vardag.

Fokusområde Hållbar hälsa

Ärendet har ingen bärighet på hållbar hälsa.

Fokusområde Hållbar gemenskap

Förvaltningen ser att en bredare diskussion kan ge ökad demokratisk avspegling av samhället. Att fler kan delta i överläggningar kan kanske erbjuda fler infallsvinklar.

Hur förslaget påverkar de demokratiska dimensionerna i kommunen går att vrida och vända på, å ena sidan fler röster, å andra sidan otydligare roller.

Fokusområde Hållbar kompetens

Ärendet har ingen bärighet på hållbar kompetens.

Kommunstyrelsen

Fokusområde Hållbar natur

Ärendet har ingen bärighet på hållbar natur.